

Danish University Colleges

Fra case til problem

Jensen, Anders Skriver

Publication date:
2020

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):
Jensen, A. S. (2020). Fra case til problem.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Fra case til problem

Anders Skriver Jensen (2020).

I flere opgaver på pædagoguddannelsen, bl.a. på forløbet Barndom, Kultur og Læring (SK1), skal de studerende finde og redegøre for problemer og problemstillinger i relation til analyser af cases fra den pædagogiske praksis. Nogle cases indeholder allerede ved første gennemlæsning et tydeligt problem, mens andre cases virker som solstrålehistorier fra praksis. 'Solstrålecases' fremstiller i sagens natur et eksempel på god pædagogik. Derfor kan det umiddelbart være svært at identificere et egentligt problem, i en case hvor pædagogen tilsyneladende handler på en hensigtsmæssig måde, børnene lader til at trives, osv.

Ikke desto mindre kan sådanne cases fint anvendes til analyse og refleksion – det sker i øvrigt løbende på stue- og personalemøder rundt om i danske daginstitutioner. Men hvordan starter man sin problemorienterede analyse af praksis, hvis man ikke umiddelbart kan se et problem i sin case?

Problem – en definition

Det kan være svært at formulere et problem til en case, der umiddelbart virker problemfri. Hvordan kan man arbejde problemorienteret med noget der ikke umiddelbart fremstår problematisk?

Først må vi undersøge hvad et problem er. Online ordbogen på ordnet.dk kan være en hjælp her: Her defineres et problem som et "væsentligt, uafklaret anliggende som man bør forholde sig til ved hjælp af analyse eller tankevirksomhed fx en uløst opgave der bør løses, et ubesvaret spørgsmål der bør besvares el.lign." (Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, u.å.)

Der er tre aspekter af ovenstående definition: For det første, et væsentlighedskriterium: Et problem er et anliggende der kalder på os - det er væsentligt, og vi *bør* forholde os til det. For det andet er et problem noget *uafklaret*: Problemet er et anliggende som må undersøges, da der ikke umiddelbart foreligger et svar, en afklaring eller en løsning. For det tredje må en sådan undersøgelse have karakter af analyse eller (anden) tankevirksomhed – altså en udpegning af metodisk tilgang.

Fra case til problem... og tilbage igen

Med afsæt i ovenstående definition af et problem, vil jeg nu skitsere en trinvis arbejdsgang til at identificere problemer i cases, uanset i hvilken grad casen fremstår med et 'indbygget' problem.

1. Læs casen igennem og brainstorm på hvad den umiddelbart handler om. Svar kort på spørgsmålet: Hvad handler casen om? Kan du kort (ca. 1 sætning) beskrive hvad du ser som casens emne eller tema? Bemærk – vi taler ikke om problem (endnu).
2. Læg casen til side et øjeblik. 'Løft' dig fra casen, og svar på spørgsmålet: Hvorfor er dette *emne* interessant for *pædagoger i dagtilbud*? Hvorfor *bør* dagtilbudspædagoger forholde sig til emnet? Emnets væsentlighed og relevans kan f.eks. begrundes i professionens værdier, forestilling om kernefaglighed, den styrkede pædagogiske læreplan, forskning, m.m. (væsentlighedskriteriet).
3. Stadig med fokus på emnet (ikke casen), må du kort svare på: Hvilke typiske *udfordringer* ligger der for pædagogens praksis i forhold til emnet? Hvorfor lykkes

man ikke automatisk som pædagog med emnet? Hvilke *faglige dilemmaer* indeholder emnet? Disse spørgsmål peger i retning af det uafklarede, jf. definitionen ovenfor.

4. Hvis du har fulgt trin 1-3, har du netop redegjort for et væsentligt, og (i hvert fald delvist) uafklaret emne for dagtilbudspædagogen. Til sidst går vi fra emnet tilbage til casen: For du vil undersøge emnet ved analysere den valgte case (som netop handler om emnet). Det er så den analyse du skriver i din opgave...

Du har nu identificeret et væsentligt anliggende som dagtilbudspædagoger bør forholde sig til – et anliggende du kan og vil analysere. Du har altså, pr. definition, formuleret et problem for dagtilbudspædagogisk praksis.

Sådan kan problemfremstillingsprocessen tegnes op:

Case → Emne → Væsentlighed → Dilemma = Problem
--

Eksempel: Vand og venner

Jeg vil nu vise et eksempel på hvordan man kan indkredse et problem, med afsæt i en case, der umiddelbart virker som en solstrålehistorie. Casen er "Vand og venner". Den findes i SK1-casekataloget (2020), og beskriver hvordan en pædagog overværer to drenge, der pjasker med vand på badeværelset i institutionen. I stedet for at skælde drengene ud, hjælper pædagogen drengene med at tage deres interesse for vand ud på legepladsen. Det ender endda med at en forsigtig pige bliver en del af legen. Alt er umiddelbart godt, og alle er glade – så hvor er problemet?

Første trin er at læse casen igennem, og kort formulere hvad casen handler om (emne/tema). Her kunne man sige at casen handler om en pædagog, som opdager nogle drenge lege med vand ved toiletterne. Lidt mere overordnet kunne temaet i casen være, hvordan man som pædagog reagerer på børnenes initiativer (drengenes leg med vandet), og således handler casen om samspillet mellem voksen og barn.

Næste trin drejer sig om den (pædagogfaglige) væsentlighed og relevans. Det med samspillet er et væsentligt emne for dagtilbudspædagoger, bl.a. fordi vi ved at den mest betydningsfulde enkeltfaktor, når det kommer til barnets udbytte af sin tid i daginstitutionen, netop er interaktionen mellem voksen og barn (Christoffersen et al., 2014). I forlængelse heraf er børnesynet et af elementerne i den styrkede læreplans pædagogiske grundlag, og det fremhæves hvordan børn *bør* ses som aktive medskabere af deres egen læring, og at børnenes bidrag *bør* ses som væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde – både i de spontant opståede, såvel som i de planlagte – situationer (Børne- og Socialministeriet, 2018, s. 16).

Og dermed rejses også spørgsmålet om hvordan pædagogen forholder sig til de bidrag fra børnene, som ikke nødvendigvis altid flugter med de gældende normer og værdier i institutionen. Man kan stå i et *dilemma*, hvor børnene har fundet på noget, som går imod institutionens aftalte regler og/eller imod de aftalte mål for læringsmiljøet – og hvad gør man så? (tredje trin i arbejdsgangen fra case til problem).

Ovenstående er et bud på byggesten til en redegørelse for et *væsentligt*, og (i hvert fald delvist) *uafklaret* anliggende (emne), som dagtilbudspædagogen *bør* forholde sig til. Således er det, pr. definition, byggesten til formuleringen af et problem for dagtilbudspædagogisk praksis. Tilbage står nu at bearbejde disse byggesten til et

konkret spørgsmål (en problemformulering), som kan styre din undersøgelse af samspillet mellem voksen og barn.

Referencer

- Børne- og Socialministeriet. (2018). *Den styrkede pædagogiske læreplan: Rammer og indhold*. Danmarks Evalueringsinstitut.
https://emu.dk/sites/default/files/2020-03/7044%20SPL%20Den_styrkede_paedagogiske_laereplan_21_WEB.pdf
- Christoffersen, M. N., Højen-Sørensen, A.-K., & Laugesen, L. (2014). *Daginstitutionens betydning for børns udvikling: En forskningsoversigt*. SFI.
- Det Danske Sprog- og Litteraturselskab. (u.å.). *Problem*. Den Danske Ordbog. Hentet 26. marts 2020, fra <https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=problem>